

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Liderzy kooperacji”

realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020

PROCES DEINSTYTUCJONALIZACJI

LIDERZY KOOPERACJI

- Współpraca międzysektorowa
- Współpraca międzyinstytucjonalna
- „Model kooperacji” pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych
- Tworzenie i funkcjonowanie centrów usług społecznych (CUS)
- **Proces deinstytucjonalizacji**

LIDER PROJEKTU

Województwo Podkarpackie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
ul. Hetmańska 9, 35-045 Rzeszów tel. 17 747 06 00 fax 17 747 06 01 e-mail: sekretariat@rops.rzeszow.pl www.rops.rzeszow.pl

PARTNERZY PROJEKTU

Województwo
Podkarpackie

Województwo
Lubelskie

Województwo
Podlaskie

Województwo
Świętokrzyskie

Województwo
Mazowieckie

Proces deinstytucjonalizacji

Przechodzenie od opieki o charakterze instytucjonalnym do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej.

Na konieczność rozwoju i integracji usług społecznych wskazuje się w dokumentach programujących polityki publiczne Unii Europejskiej. Priorytetem jest rozwój kompleksowych lokalnych systemów usług społecznych użyteczności publicznej, świadczonych dla ogółu mieszkańców bezpłatnie lub za cenę, niestanowiącą bariery dostępu. Ważnym elementem unijnej agendy jest strategia deinstytucjonalizacji oznaczająca rozwój wsparcia środowiskowego, które oparte na dostępnych na poziomie lokalnym usługach – pozwala ograniczyć do minimum liczbę placówek całodobowego stałego pobytu.

Polityka deinstytucjonalizacji obejmuje w pierwszej kolejności działania w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnością, zdrowia psychicznego i pieczy zastępczej.

Najważniejsze założenia deinstytucjonalizacji, określone zostały w „Strategii rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021–2035” MRiPS.

Proces deinstytucjonalizacji będzie obejmował działania zmierzające do rozwoju usług społecznych w społeczności lokalnej. Jego główne założenia to:

dominacja priorytetu usług społecznych realizowanych w środowisku zamieszkania nad usługami stacjonarnymi;

realizacja działań zmierzających do wykorzystania zasobów i potencjału instytucjonalnej opieki długoterminowej na poczet rozwoju nowych usług środowiskowych w społeczności lokalnej;

rozwój lokalnych i indywidualizowanych usług, w tym usług o charakterze zapobiegającym, które mają ograniczyć konieczność opieki instytucjonalnej;

zabezpieczenie usług stacjonarnej opieki długoterminowej, jako elementu systemu usług społecznych.

Strategia będzie realizowana w pięciu obszarach

1 Opieki nad dzieckiem,
w tym dzieckiem
z niepełnosprawnością

2 Opieki nad
osobami starszymi

3 Niezależnego życia –
wsparcia osób
z niepełnosprawnościami

4 Wsparcia osób
z zaburzeniami
psychicznymi

5 Wsparcia osób
w kryzysie
bezdomności

W każdym z obszarów wyróżniono trzy rodzaje działań:

- profilaktyczne,
- służące rozwojowi usług,
- działania dotyczące wsparcia realizowanego w sytuacji kryzysu.

Przykładowe rodzaje działań wymienione w poszczególnych obszarach

Obszar: Rozwój usług społecznych ukierunkowanych na wsparcie rodzin z dziećmi – wsparcie dziecka w kryzysie

- Rozwój małych placówek, takich jak: rodzinne domy dziecka, w zamian za zmniejszanie miejsc w dużych ośrodkach.
- Promowanie funkcji rodziców zastępczych i adopcyjnych.
- Wdrożenie rozwiązań skoncentrowanych na przyspieszeniu osiągnięcia stabilizacji życiowej dziecka po separacji od rodziny.
- Wspieranie rodzin wieloproblemowych.
- Tworzenie systemu rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz placówek rodzinnych, w miejsce funkcjonujących placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- Wsparcie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej, ze szczególnym uwzględnieniem osób z niepełnosprawnościami.
- Wspieranie rodzin adoptujących dzieci.

Obszar: Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych – wsparcie osób starszych w kryzysie

- Wspieranie rodzin pełniących funkcje opiekuńcze nad seniorami.
- Dostosowanie systemu wsparcia osób starszych do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, m.in. poprzez rozwój dobrej jakości i przystępnych cenowo usług opiekuńczych, świadczonych w środowisku zamieszkania przez profesjonalnie przygotowany personel.
- Rozwój działalności wolontarystycznej w środowiskach lokalnych.
- Rozwijanie klubów samopomocy (w tym klubów seniora), sieci mieszkań wspomaganych, sieci dziennych domów pomocy, gospodarstw opiekuńczych oraz sieci rodzinnych domów pomocy.
- Rozwój alternatywnych form wsparcia, takich jak: usługi sąsiedzkie czy teleopieka.

Obszar: Rozwój usług społecznych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi – wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi w kryzysie

Wspieranie rodzin pełniących funkcje opiekuńcze nad osobami z zaburzeniami psychicznymi, m.in. przez rozwój opieki wytchnieniowej, prowadzenie grup samopomocowych i wsparcia, asystentury osób z niepełnosprawnością, rozwój ośrodków wsparcia np. centra opiekuńczo-mieszkalne.

Koordinacja systemu realizacji usług społecznych z usługami zdrowotnymi poprzez rozwój działalności centrów zdrowia psychicznego.

Rozwój usług opiekuńczych specjalistycznych.

Rozwój dziennych form pobytu typu ŚDS.

Obszar: Rozwój usług społecznych na rzecz osób z niepełnosprawnościami – wsparcie osób z niepełnosprawnościami

Zapewnienie opieki dziennej osobom z niepełnosprawnościami, które jej potrzebują.

Rozwój sektora ekonomii społecznej – tworzenie podmiotów ekonomii społecznej w tym przedsiębiorstw społecznych jako dostawców usług społecznych oraz potencjalnych pracodawców dla uczestników podmiotów reintegracyjnych.

Utworzenie szybkiej ścieżki dostępu do informacji i oferty wsparcia dla osób z niepełnosprawnością poniżej 16 r.ż.

Rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego.

Rozwój sieci centrów opiekuńczo-mieszkalnych.

Rozwój potencjału osób z niepełnosprawnościami, aktywne włączanie ich w życie lokalnej społeczności.

Przeciwdziałanie wykluczeniu, w tym m.in. cyfrowemu.

Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Obszar: Rozwój usług społecznych na rzecz osób w kryzysie bezdomności – wsparcie osób doświadczających bezdomności

Rozwój mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego.

Opracowanie gminnych programów uwzględniających mieszkania wspomagane w zakresie mieszkaniowym oraz w zakresie udzielanych tam usług wsparcia.

Wzmocnienie partycypacji osób bezdomnych i wykluczonych mieszkaniowo w tworzenie rozwiązań polityki społecznej i kształtowanie pomocy do nich kierowanej zarówno na poziomie indywidualnym, jak i ogólnym – zindywidualizowane wsparcie adekwatne do potrzeb danego odbiorcy oraz włączenie odbiorców w tworzenie rozwiązań.

Istotną rolę w zapewnieniu właściwych usług swoim mieszkańcom – w ramach procesu deinstytucjonalizacji – będą pełnić jednostki samorządu terytorialnego, gdyż większość świadczeń adresowanych do osób potrzebujących realizowanych jest w ramach zadań własnych samorządów gminnych lub powiatowych.

W społecznościach lokalnych dokonywana będzie zasadnicza zmiana jakościowa i ilościowa zakresu usług, ale to też **ewolucyjna zmiana sposobu realizacji zadań własnych samorządu z zakresu pomocy i integracji społecznej, ekonomii społecznej, zdrowia, infrastruktury, edukacji itp.** Realizacja usług społecznych generuje koszty. Pokrycie ich jest obowiązkiem państwa i samorządów. Konieczna jest również partycypacja w kosztach realizacji usług osób, na rzecz których te usługi są świadczone.

Schemat 1. Montaż finansowy działań z zakresu deinstytucjonalizacji usług społecznych

WYDAWCA:

**Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach**
al. IX Wieków Kielc 3
25-516 Kielce
Tel. 41 342 12 42

e-mail: sek.rops@sejmik.kielce.pl
www.swietokrzyskie.pro

NAKŁAD:
1000 sztuk

**LIDERZY
KOOPERACJI**

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Wydruk publikacji na zlecenie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Kielcach w projekcie „Liderzy kooperacji” realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020